

أ. مقدمه

خواجه نصیرالدین طوسی در کتاب "آداب المتعلمین" مناظره را برای دانشجویان از ضروریات دانسته و معتقد است که یک ساعت مباحثه بهتر از تکرار یک ماه درس می باشد.

مباحثه، این سنت نیکوی حوزوی که یکی از بهترین و موثرترین شیوه‌های فهم عمیق و فراگیری سریع علوم و معارف اسلامی است، براساس آموزه‌های قرآنی "مجادله بأحسن" نامیده می شود.

استاد شهید مرتضی مطهری^(ره) امتیاز روش تحصیلی طلاب را نسبت به سایر شیوه‌ها در این امر می داند که طلاب، درسی را که فرا می گیرند، دقیقاً مطالعه نموده و سپس مباحثه می کنند.

امروزه برای مشارکت بیشتر دانشجویان در امر یادگیری و کاستن آسیبهای آموزش استاد محور، بر استفاده از روشهای فعال تأکید می شود. از این رو، اساتید چهار مرحله را برای تثبیت درس در حافظه و فهم بهتر آن پیشنهاد می کنند: پیش مطالعه، تدریس، مطالعه پس از درس و مباحثه.

مباحثه، تکرار درس استاد است؛ اما نه به شکل ناقص و سطحی؛ بلکه به صورت جامع و محققانه. زیرا همه افراد مباحثه‌کننده قبل از مباحثه به یادداشتهای درس استاد، و منابع مرتبط به آن درس مراجعه می کنند و از آن‌ها کمک می گیرند. در واقع، مباحثه، تعمیق بیشتر مطالب تدریس شده می‌باشد تا اشکالات و سؤالات درس برطرف شده و دانشجو بتواند همانند استاد مطالب را بازگو نماید.

ب. آثار علمی مباحثه

۱. تثبیت و تعمیق آموخته‌ها و یادآوری آنها؛
۲. ایجاد فرصت کافی برای تجزیه و تحلیل نکته‌های مهم درس؛
۳. ایجاد انگیزه و شکوفائی استعدادها و جهت‌گیری گرایش‌های علمی دانشجو در هر رشته؛
۴. ایجاد روحیه پرسشگری با طرح سؤال و جواب افراد؛
۵. پرورش روحیه تفکر و استدلال؛
۶. برطرف شدن اشکالات و ابهامات

ج. آثار عملی مباحثه

۱. نوعی ممارست برای کلاس‌داری (تمرین مدرّسی)؛

۲. تقویت قدرت بیان و فن سخنوری؛

۳. توانمند سازی و تقویت مهارت‌های ارتباطی در کارگروهی؛

۴. ایجاد توانایی در تفهیم مطالب؛

۵. تقویت مهارت گوش دادن؛

۶. برانگیختن حس رقابت سالم در بین دانشجویان.

د. شیوه نامه مباحثه

شیوه غالب مباحثه به قرار زیر است:

۱. تشکیل گروه‌های سه تا پنج نفره توسط آموزشیار؛

۲. ارائه درس توسط یکی از اعضای گروه ضمن باز تدریس ایشان؛

۳. پرسش و استدلال طلبی توسط دانشجویان از جزئیات و کلیات مطالب؛

۴. طرح سؤال جدید که ابتدائاً توسط دانشجویان پاسخ گفته خواهد شد و در صورت عدم پاسخگویی

دانشجویان، توسط آموزشیار پاسخ داده می‌شود.

۵. ارزیابی استاد در جلسه بعد از مباحثه، با بررسی شیوه فوق و استماع نظرات آموزشیاران در باب نقاط ضعف

و قوت دانشجو و عملکرد آموزشیار در فرایند آموزش به منظور ارتقاء کیفیت مباحثه؛

به منظور ارتقاء هر چه بیشتر کیفیت مباحثه، لازم است زمینه‌ها و هماهنگی‌های لازم میان عوامل

اجرائی دانشگاه، آموزشیاران و دانشجویان فراهم آید. از این رو هریک از ارکان مباحثه موظف به انجام

وظایف ذیل می‌باشند:

شیوه نامه مباحثه

۵/۱. وظایف عوامل اجرایی

- ۵/۱/۱. ارائه شیوه نامه مباحثه در ابتدای ترم؛
- ۵/۱/۲. لزوم برقراری مباحثات از ابتدای ترم؛
- ۵/۱/۳. اختصاص زمان لازم و کافی برای مباحثه؛
- ۵/۱/۴. انتخاب آموزشیاران توانمند توسط مدیر محترم هر گروه؛
- ۵/۱/۵. اعلام حد مجاز غیبت در مباحثه به دانشجو (به ازای یک سوم ساعات همان درس)
- ۵/۱/۶. بالا بردن انگیزه دانشجویان برای شرکت موثر در مباحثه با اختصاص بخشی از نمره درس به مباحثه؛
- ۵/۱/۷. حمایت اساتید از آموزشیاران با تخصیص بخشی از نمره پایانی به کیفیت شرکت دانشجو در مباحثه؛
- ۵/۱/۸. عدم جایگزینی امتحان یا هرگونه کلاس و جلسه آموزشی و فرهنگی در ساعات مباحثه؛

۵/۲. وظایف آموزشیاران

- ۵/۲/۱. ارتباط مداوم با استاد و دریافت برنامه و فعالیت های آموزشی از ایشان؛
- ۵/۲/۲. تعیین گروههای مباحثه با توجه به سطح علمی دانشجویان توسط اساتید (لازم است در هر گروه، دانشجوی قوی، متوسط و ضعیف قرار گیرد)؛
- ۵/۲/۳. لزوم همگامی مباحثات با تدریس استاد؛
- ۵/۲/۴. عدم طرح مطالب و مسائل غیر مرتبط با درس؛
- ۵/۲/۵. مدیریت بر گردش بودن توضیح درس توسط افراد گروه؛

بسمه تعالی

شیوه نامه مباحثه

۵/۲/۶. توجه دادن دانشجویان غیرفعال در مباحثه از طریق شیوه های گوناگون،

نظیر: طرح سوالات درسی، ارائه گزارش و ...؛

۵/۲/۷. ارزیابی کیفی فعالیت دانشجویان و ثبت آن در هر جلسه.

۵/۲/۸. ثبت حضور و غیاب دانشجویان در هر جلسه؛

دانشگاه و مدرسه عالی شهید مطهری

واحد خواهران

بسمه تعالی

شیوه نامه مباحثه

ح. وظایف دانشجویان

۱. حضور منظم و به موقع در جلسات مباحثه؛
۲. مطالعه درس قبل از مباحثه؛
۳. شرکت فعال در مباحثه به منظور فهم عمیق مطالب؛
۴. آگاهی از شیوه مباحثه و پای بندی به آن.